

voor soldaten, met zijn remplacement, keuren zij af, en noemen zich voorstanders van een vrijwilligersleger, dat, althans volgens hen, de schreeuwende onrechtvaardigheid zal doen verdwijnen, waarvan de werkers-zonen het slachtoffer zijn.

Zij vragen dit omdat zij weten dat het hun zal geweigerd worden. Immers, wie zal vrijwillig soldaat worden, om een deel zijns levens in stinkende kazernen door te brengen waar allerlei besmettelijke ziekten heerschen, waar men tevens onderworpen is aan een onverdragelijke tucht, en dit alles om de grillen te voldoen van een koning!

Maar er zou geen enkel vrijwilligersleger gevonden worden, ware het niet, dat menig werkmanszoon door werkloosheid en honger naar de kazernes gedreven wordt. Dat weten de anti-socialisten ook.

Op gebied van onderwijs zijn het rare vogels: zij eischen de school met God, ter wille der zedelijke opvoeding van 't kind.

Maar wat voor ding is dat? Een school met God! Wij begrijpen er niets van, of is een school niet om te leeren, evenals een fabriek om te werken? Waartoe dienen de kerken dan, zoo niet om Christus's leer te verkondigen?

Ter wille der zedelijke opvoeding van het kind, maar saperloot, levert het katholiek onderwijzerskorps meer waarborgen onder oogenpunt der zeden, dan dit der gemeenteschool?

Volstrekt niet! De broekens van Maltebrugge en Ronse zijn daar om dit te loochenen, gezien zij zich hebben plichtig gemaakt aan kinderbevelekking.

Jezus zei: gij ziet den splinter in 't oog van een ander, maar den balk in het uw bemerkt gij niet.

Zij zijn voor gelijkheid van stemmen, één man, één stem.

Om de ernstigheid er van te bewijzen, hebben zij de gemeentekieswet gestemd, die 4 stemmen toekent aan de rijken en slechts 1 stem aan den arme.

Nooit hebben zij klinkender bewezen volksverdruckers te zijn, want zij verloochenden hun eigen programma.

Wat! de rijke is vier maal meer waard dan den arme! Wisten die judassen dan niet, dat de werklieden de bron zijn aller rijkdommen? Wie is het die weeft en spint, zaait en maait, die steenkolen delft, opdat er warmte wezen zou, wie bevaart de zee?

Wie anders dan de werker? Dat alles weten zij wel, maar die verkocht is aan de rijken moet zijn vuil werk voortdoen.

Daarmede eindigt dit groot diepdoor-dacht programma.

Ziedaar, landlieden, wat u redden moet uit den neteligen toestand waarin gij u bevindt; wat u bevrijden moet van 't alop-slopend kapitalisme.

De werklieden die dat aannemen in de hoop hun lot te verbeteren, mogen evenwel gelooven, zich te kunnen steunen op een gebroken stok, en mogen niet loochenen dat een plaaster op een houten been blaasjes trekt.

Het eenig doel dat die kerels beoogen, is de werklieden te verdeelen en machteloos te maken; daartoe paaien zij hen met beloften,

om ze des te gemakkelijker als een kudde schapen te leiden.

Maar gij, buitenlieden, die, niettegenstaande uw naarstig zwoegen, zoo onverdiend met vrouw en kinderen lijdt, zult u niet laten misleiden door die lage wezens; gij zult niet langer dulden door hen beheerscht te worden.

Sinds 1800 jaren prediken zij ons het geduld aan, spreken van ons lot te verbeteren, en na dit tijdverloop van eeuwen verdraagzaamheid zijn het nog steeds de werklieden, die verdrukt, bespot en bestolen worden.

Lang genoeg hebben wij de roede gekust die ons geeselt.

Sta op, veldslaven, manmoedig en onverschrokken, eischt welstand in ruil van uwen arbeid, en maakt voornamelijk gebruik van uw stemrecht, om al die charlatans uit de raden te kegeelen, om er mannen als de socialist te zenden, waardig u te vertegenwoordigen.

L. HARDYNS.

De Daens en de steenbakkersbazen van Boom. — Pastoor Daens heeft eene meeting gegeven voor de steenbakkerswerklieden van Boom en heeft onder de toehoorders veel bijval gehad.

De democratische priester heeft zich na de meeting naar den katholieken kring begeven om te eten.

Verscheidene patroons-steenbakkers bevonden zich daar. Met moeite was de afgevaardigde van Aalst binnen als eenige der patroons hem in de grootste bewoordingen ondervroegen.

Het scheelde weinig of de woedendste onder zijne tegenstrevers zou tot daden zijn overgegaan.

Men dient hier op te merken dat pastoor Daens daar binnen was gegaan vergezeld van een enkelen vriend en dat zijne aanvallers ten getalle van 15 waren.

Hebt uwen naaste lief en gij zult uwe vijanden vergeven kennen de katholieken niet.

Pastoor Daens spreekt voor de belangen der armen en hij is dus den gezworen vijand der rijke patroons, hoe katholiek zij ook zijn. Wanneer de belangen in het spel komen dan zijn de beste vrienden de geslagendste vijanden.

Botervervalschers. — De commissie ingesteld voor het onderzoek der middelen om de botervervalsching te bestrijden, heeft het gebruik van phenolphthaleïne aanbevolen als eenig middel tegen die vervalsching.

Moeshovenierderij

De Aardappel

Het was Gerarde, een engelsche kruidkundige die het eerst de beschrijving dixer plant heeft gegeven naar de struiken in zijnen hof gekweekt en die van Noord-Carolina herkomstig waren. Eenige jaren nadien (1601), gaf Clusius er ook eene afbeelding en eene beschrijving van; hij had in 1588 eenige planten bekomen van Philips de Sivry, bevelhebber van Bergen, die ze zelf had gekregen van een persoon uit het gevolg van het gevolg van den pauselijke legaat in België. Clusius voegt er bij dat zij in Italië uit Spanje of Amerika ontvangen waren, en hij verwondert zich, — deze plant in Italië

zoo gemeen geworden zijnde, dat men ze at gelijk de rapen, en aan de zwijnen gaf, — dat de geleerden der school van Padua ze eerst te kennen kreegen door de knollen die hij hun uit Duitschland toezond.

De heer Targione heeft aangestipt dat men in het begin der XVIIe eeuw, den aardappel in Toscanen kweekte, als zijnde uit Spanje of Portugal door monijnen aangebracht.

17. De TOMAAT, (*Lycopersicon esculentum* DUM.) — Oorspronkelijk uit Zuid-Amerika.

18. De RAPONTSEL (*Campanula Rapunculus* L.). Deze plant wast in het wilde, geheel Europa door; men vindt ze hagen, meerschelen en bosschen. Men eet de bladeren en den wortel in salade.

19. De VELDSALALE (*Valerianella olitoria* MAENCH) groeit in het wilde geheel Europa door, in bebouwde gronden, enz.

20. De ARTISJOK (*Cynara Scymnus* L.). — Deze plant, die in den vorm en de grootte harer koppen verschilt, alsook door de kleur hunner schubben, schijnt geene afzonderlijke soort te zijn, onderscheiden van den Kardoen, en zou volgens de meeste schrijvers, slechts de niet stekelige Kardoen zijn, doch meer ontwikkeld.

21. De KARDOEN (*Cynara Cardunculus* L.). — Oorspronkelijk uit het zuiden van Frankrijk, het Schiereiland, Griekenland en Afrika. Men kent er twee geslachten van: het eene met zeer stekelige bladeren, weinig van den wilden vorm verschillend, de Toersche Kardoen; het andere bijna van zijne doornen ontdaan, de Spaansche Kardoen. Van den Artisjok eet men de koppen, terwijl men van den Kardoen alléén de ribben der bladeren gebruikt.

22. De GOUDDISTEL (Varkensdistel) (*Scolymus hispanicus* L.). — Deze plant wordt slechts om hare wortelen gekweekt, die lang, wit en sappig zijn, en die men eet op de wijze der Schorseneeren. Zij wast in het wilde in gansch Zuid-Europa, in de streek van den Olijfboom.

Een woord aan de buitenlieden

Zegt, boertje of pachter, waarom leest ge een katholiek of liberaal blad en niets anders? Dat is niet verstandig, want katholieke en liberale gazetten houden u juist op de sleepbaan van wat zij al 67 jaar lang hebben gedaan: altijd beloften, en met dit al is het land in eene schuld geraakt van twee en half milliard frank.

Hoe langer hoe meer schuld en hoe meer belasting!

Daarom raad ik u aan een onpartijdig blad te lezen, namelijk het *Beknopt Verslag* van de Kamers. Het kost wel 4 frank, maar met vier is het voor ieder maar één frank.

Zoodoende hebt ge lezing voor het heele jaar en dan zult ge mensch worden, dan zult ge kunnen oordeelen wie het meest voor uw profijt spreekt: katholiek, liberaal of socialist.

Het is niet genoeg dat de pastoor u alle dagen wijsmaakt dat de katholieken voor u en de redding van den landbouw zorgen. Leest het *Beknopt Verslag* en gij zult zien dat

genoegen in gehad, de arme moeder te doen tranen storten, door te zeggen, dat gij soldaat moest worden... Gij zelf, Frans...

— Ach, moeder, ik vergeet soms in mijne droefheid dat ik hopen moet. Vader Ivo en Clara hopen ook; welnu, laat ons dan allen met vrouwen de toekomst inzien, en bidt gij maar lang en veel voor mij.

Hoe ligt vleit zich ons hart met een flauw straaltje hoop! Als men stervend op den oever van het graf zit, en er komt een vonkje levenskracht door het harte branden, dan denkt men dat het lieve leven met volle kracht in ons terugkeert. Zoo was het ook met de arme Martha.

De moeder ging nu weder op hare plaats zitten, en bad den hemel, opdat zij haren zoon zou mogen behouden. Van tijd tot tijd richtte zij haar oog liefdevol op Frans, en als een droevige zucht uit zijne ziel opwelde, dan smeekte zij vuriger troost en genade af.

Frans hoopte echter niet meer. De schoolmeester en zijne dochter hoopten inderdaad; de eerste, omdat hij niet kon gelooven dat Hikpik een zoo boos man was, dat hij het kind der weduwe aan zijne listen zou opofferen, zoo als men heimelijk in het dorp zeide; de tweede, omdat zij beminde met alle de reine liefde, die het hart eener maagd doortintelen kan; omdat zij zich geen scheiden kon verbeelden van hem, met wien zij van de wieg afaan was opgegroeid.

Maar Frans geloofde aan het zwaarste

het wel de socialisten zijn die den weg der redding aanwijzen.

Als de socialist iets vragen ten voordeele van den landbouw, dan stemmen die goede katholieke leden er tegen en zeggen: « Er is geen geld. » Maar voor den Congo en den koning vindt men millioenen.

Voor dat er een socialist in de Kamers was, waren er op het *Beknopt Verslag* 8000 abonneenten. Over twee jaar, als er door het werkvolk 29 socialisten naar de Kamers gezonden werden, klom dit getal van 8000 op 70,000. Vroeger was de prijs van het abonnement slechts fr. 1,50. Maar de katholieken zagen dat die 70,000 menschen te slim werden, daar de socialisten de schelmstukken bekend maakten door de katholieken en de liberalen sedert 67 jaren gepleegd, en daarom bracht men den abonnementsprijs van fr. 1,50 op fr. 4,00.

En wat zag men? Het getal abonneenten viel terug op 8000.

Gij ziet dus, het volk mag de waarheid niet weten: wat de socialisten in de Kamers zeggen, mogen de buitenmensen niet lezen; zij mogen niets anders lezen dan een blad dat opgedrongen wordt door pastoors en kasteelheeren.

Daarom, buitenlieden, leest het *Beknopt Verslag*; daar vindt gij alles in en het is geen katholiek, noch liberaal, noch socialistisch blad, maar een onpartijdig blad dat door het gouvernement wordt gedrukt en verkocht.

Staat op!

Op 't veld is er armoe in d'hut van den boer. Er liggen voor hem tal van rampen op loer; Ellenden en onheil bestoken zijn leven, Watkan er, helaas, dan nog vreugde hem geven!

Zijn heer zwelgt zich vol in het wijsche kasteel, Daar komt al wat rijk is, en wat is eel, Ze spotten er luid met den boer en zijn werken, Terwijl ze den roof en de lasten versterken.

Betaalt maar de pachten en cijzen zoo groot, En wroet maar en hongert tot aan uwen dood, O boeren der velden, in lomp omwonden, De heer heeft het juk op den nek u gebonden!

Ma r wilt ge verlichting en welstand op aard, En wilt ge voor ramp en verval zijn bewaard, Doet open, wijd open uw ooren en oogen, Voor wat de « socialen » U komen behoogen.

Sluit aan met de slaven uit werkhuis en mijn, Vereend, zal aan U gansch de wereld dan zijn, Staat op dus, o boeren, en streeft naar uw rechten, Doorook aan den ploeg 't roode vaandel te hechten, Nov. 96. JON.

Briefwisseling

Uit Linden-bij-Leuven

Wij hebben hier te Linden bij-Leuven een kasteelheer, door de boeren graaf de *coffre fort* genaamd.

Die man is voor het minst 60 millioen rijk; bijna gansch het dorp is aan hem; hij heeft hier over de 600 hektaren grond, bewoond door hem en grootendeels verhuurd. Nu, wat hier in het dorp voorvalt is onbeschrijfbaar!

Er zijn hier vrouwen en kinderen die in het bosch bladeren gaan rapen of gras snij-

van den slag; Frans dacht aan zijn afscheid, aan de tranen zijner moeder, aan den knelenden handdruk van Ivo, aan den kuischen zoen van Clara; — hij dacht aan dat ijselijke vaarwel, waarna zij elkander in langen tijd niet zouden wederzien, waarin Clara hem misschien zoude vergeten voor de liefde van Tony...

Dat denkbeeld maakte hem als wanhopig, en joeg hem onheilspellende gedachten door het hoofd; maar als hem dan in zijnen geest het beeld van Clara verscheen, die zoete maagd, met hare schoone oogen, welke door de tranen als diamanten glinsterden; als hij haar zag met de handen saam gevouwen, biddende als een engel aan het hoog-outer der dorpskerk — want zoo had hij haar des avonds nog gezien — dan dacht hij in zichzelf: « Zij zal mij niet vergeten; zij heeft mij veel te lief! » en meer bemoedigd hief hij het oog van de vlammen op.

Dien avond werd de kleine lamp niet ontstoken; de spijs bleef onaangeroerd, en het vuur, door geene zorgzame hand opgestookt, viel in verdorde asche neder.

De stilte, maar niet de rustige slaap, heerschte weldra in de woning.

Frans hoorde van tijd tot tijd een langen zucht uit den moederlijken boezem opstijgen, die, door den wand dringende, zijne halve sluimering kwam storen. Hij, evenals de moeder, groette, met een meer verlicht gemoed, de morgenschemering.

(te vervolgen)